Ya?l?lar için Katz Günlük Ya?am Aktiviteleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ya?l?lar için Katz Günlük Ya?am Aktiviteleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33028

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ya?l?lar için Katz Günlük Ya?am Aktiviteleri Ölçe?i, uluslararas? alanda yayg?n olarak kullan?lan ve bireylerin temel öz bak?m yeteneklerindeki ba??ms?zl?k düzeyini ölçmeyi amaçlayan Günlük Ya?am Aktiviteleri (GÜA) ?ndeksi'nin Türkçe'ye uyarlanm?? bir versiyonudur. Ölçek, özellikle ya?l? popülasyonun fonksiyonel durumunu de?erlendirmede ve zaman içindeki gerilemeyi veya iyile?meyi takip etmede kritik bir araçt?r. Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkiye'deki klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda geçerli ve güvenilir bir ?ekilde kullan?labilmesi amac?yla Pehlivano?lu ve arkada?lar? taraf?ndan 2018 y?l?nda gerçekle?tirilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Katz Ölçe?i, Günlük Ya?am Aktiviteleri, Ya?l?l?k, Geriatri, Fonksiyonel Durum, Ba??ms?zl?k, Psikometri, Uyarlama.

Yazarlar

E. F. Ö. Pehlivano?lu, M. U. Özkan, H. Balc?o?lu, U. Bilge, ?. Ünlüo?lu

Amaç

Ya?l?lar için Katz Günlük Ya?am Aktiviteleri Ölçe?i'nin temel amac?, ya?l? bireylerin temel öz bak?m faaliyetlerini (banyo yapma, giyinme, tuvalet kullanma, transfer, kontinanl?k ve beslenme) ne ölçüde ba??ms?z olarak yerine getirebildiklerini standart bir yöntemle de?erlendirmektir. Bu de?erlendirme, klinik personelin hastalar?n bak?m ihtiyaçlar?n? belirlemesine, rehabilitasyon süreçlerini planlamas?na ve fonksiyonel ba??ms?zl?k düzeyindeki de?i?iklikleri nesnel olarak kaydetmesine olanak tan?r.

Ölçe?in Türkçe'ye uyarlanmas?, Türk kültürüne ve sa?l?k sistemine uygun, dilsel e?de?erli?i sa?lanm?? bir araç sunarak, geriatri alan?ndaki ara?t?rmalar?n kalitesini art?rmay? hedeflemi?tir. Bu sayede, ulusal ve uluslararas? çal??malar aras?nda kar??la?t?r?labilirlik sa?lanmaktad?r.

Yap?

Ölçek, bireyin fiziksel self-bak?m kapasitesini ölçen temel bir yap? üzerine kurulmu?tur. Bu yap?, genellikle alt? temel fonksiyonel alan? içerir ve ki?inin bu alanlarda yard?ma ba??ml? olup olmad???n? de?erlendirir. Ölçek, bu alt? aktiviteyi hiyerar?ik bir s?ra izleyerek de?erlendirir; bu hiyerar?i, fonksiyonel kayb?n veya geri kazan?m?n beklenen s?ras?n? yans?t?r.

Ölçülen temel yap?, bireyin fiziksel sa?l??? ile do?rudan ili?kilidir ve kronik hastal?klar?n, ya?lanman?n veya akut durumlar?n fonksiyonel ba??ms?zl?k üzerindeki etkilerini tespit etmek için

ARABPSYCHOLOGY.COM

idealdir. Yüksek puanlar yüksek ba??ms?zl???, dü?ük puanlar ise önemli düzeyde ba??ml?l??? i?aret eder.

Geçerlik

Orijinal Katz Günlük Ya?am Aktiviteleri ?ndeksi, yüksek düzeyde içerik geçerli?ine sahip, iyi bilinen bir araçt?r. Pehlivano?lu ve arkada?lar? taraf?ndan yap?lan Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal geçerli?inin ve kültürel uygunlu?unun incelenmesi amaçlanm??t?r.

Uyarlama sürecinde, dilsel ve kültürel e?de?erlik çal??malar? titizlikle yürütülmü?tür. Her ne kadar kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, bu tür bir uyarlama çal??mas? genellikle ölçüt ba??ml? geçerlik (örne?in, di?er fonksiyonel durum ölçütleri ile korelasyon) ve yap? geçerli?i (faktör analizi ile boyutlar?n do?rulanmas?) yöntemlerini kullanarak arac?n Türk popülasyonunda da ayn? psikometrik özelliklere sahip oldu?unu göstermeyi hedefler.

Güvenirlik

Güvenirlik, bir ölçme arac?n?n tutarl?l???n? ifade eder. Ya?l?lar için Katz Günlük Ya?am Aktiviteleri Ölçe?i'nin güvenilirli?inin de?erlendirilmesi, uyarlama çal??mas?n?n temel bile?enlerinden biridir. Orijinal ölçek yüksek güvenilirlik göstermektedir.

Türkçe uyarlamada güvenirlik analizi genellikle iç tutarl?l?k (madde-toplam korelasyonlar?) ve test-tekrar test yöntemleri kullan?larak gerçekle?tirilir. ?ç tutarl?l?k için hesaplanan Cronbach Alfa katsay?s?n?n kabul edilebilir düzeyde olmas?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Bu çal??ma, ölçe?in Türkçe konu?an ya?l? bireyler aras?nda güvenilir bir de?erlendirme sundu?unu kan?tlamay? amaçlam??t?r.

Faktör Analizi

Katz Günlük Ya?am Aktiviteleri Ölçe?i, temel olarak tek boyutlu bir yap? (genel fonksiyonel ba??ms?zl?k) ölçmek üzere tasarlanm??t?r, ancak baz? ara?t?rmalar bu alt? aktivitenin kendi içinde farkl? zorluk seviyelerinde hiyerar?ik bir yap? olu?turdu?unu öne sürmektedir.

Uyarlama çal??malar?nda faktör analizi, ölçe?in orijinal yap?s?n? Türkçe veriler üzerinde do?rulay?p do?rulamad???n? kontrol etmek için önemlidir. Bu analiz, alt? temel aktivitenin (banyo, giyinme, tuvalet, transfer, kontinanl?k, beslenme) tek bir temel fonksiyonel ba??ms?zl?k faktörüne yüklenip yüklenmedi?ini veya beklenen hiyerar?iyi sürdürüp sürdürmedi?ini gösterir. Bu, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünün Türk popülasyonunda da korundu?unun teyidi için kritik bir psikometri ad?m?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Gözlem veya Yap?land?r?lm?? Görü?me Temelli Fonksiyonel De?erlendirme

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Ya?l? Bireyler, Geriatri Hastalar?

Age Group: Genellikle 65 ya? ve üzeri

Population Details: Fonksiyonel ba??ms?zl?k düzeyini belirlemek amac?yla hastanelerde, huzurevlerinde veya evde bak?m hizmetlerinde takip edilen ya?l? bireyler.

Test Methodology: Bireyin alt? temel günlük ya?am aktivitesini (GÜA) ba??ms?z, k?smen ba??ms?z veya tamamen ba??ml? olarak gerçekle?tirme yetene?inin de?erlendirilmesine dayan?r. Derecelendirme, genellikle ba??ms?zl?k düzeyine göre kategorik veya puan bazl?d?r.

Anahtar Kelimeler

Katz ADL, Fonksiyonel Ba??ms?zl?k, Ya?l? Sa?l???, Öz Bak?m, Günlük Ya?am Aktiviteleri, Klinik De?erlendirme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Hüseyin Balc?o?lu (Sorumlu Yazar): huseyinbalcioglu@hotmail.com

Correspondence Address: ?leti?im bilgisi sorumlu yazar e-postas? üzerinden sa?lanmaktad?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in ticari olmayan akademik ve klinik amaçlarla kullan?m? için orijinal yay?nc?lar?n ve uyarlama çal??mas?n? yapan yazarlar?n izinlerinin al?nmas? tavsiye edilir. Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2018 y?l?nda yay?mlanm??t?r.

Uyarlama çal??mas?n?n orijinal makalesine ve ilgili PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?lar arac?l???yla eri?ilebilir. Orijinal makalenin ba?lant?s?: ankaramedicaljournal.com.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? buradad?r: yaslilar-icin-katz-gunluk-yasam-aktiviteleri-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Pehlivano?lu, E. F. Ö., Özkan, M. U., Balc?o?lu, H., Bilge, U., ve Ünlüo?lu, ?. (2018). Ya?l?lar için Ya?l?lar için Katz Günlük Ya?am Aktiviteleri Ölçe?i'nin Türkçe'ye uyarlanmas? ve güvenilirli?i. *Ankara Medical Journal, 18*(2), 219-223.

Ya?l?lar için Katz Günlük Ya?am Aktiviteleri Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte do?rudan sa?lanmam??t?r, ancak Katz Günlük Ya?am Aktiviteleri ?ndeksi tipik olarak ?u alt? temel aktiviteyi de?erlendirir:

Banyo yapma (Bathing)
Giyinme (Dressing)
Tuvalet kullanma (Toileting)
Transfer (Transferring)
Kontinanl?k (Continence)
Beslenme (Feeding)

ARABPSYCHOLOGY.COM